

Mens en samenleving: minimum-, basis- en gevorderde leerlijn groep 1 en 2

Niveau	Uitstroom	Uren onderwijs: totaal 50 minuten per week
Gevorderd	≥VMBO T	
Basis	VMBO KB/ BB	
Intensieve zorg (IHP)	VMBO KB/ BB	
Minimum	PrO	
Inhoud van de doelen		
Inhoud van de doelen groep 1 (basis)		Inhoud van de doelen groep 2 (basis) groep 1 (gevorderd)
<p>Kerdoel: De leerlingen leren zorg te dragen voor de lichamelijke en psychische gezondheid van henzelf en anderen.</p> <p>EHBO</p> <ul style="list-style-type: none"> Vraagt uit zichzelf om een pleister of een andere medische handeling Roept om hulp bij een ongeluk <p>Gezond leven, voeding</p> <ul style="list-style-type: none"> Benoemt wat gezonde tussendoortjes en broodbeleg zijn Geeft verschil aan tussen eigen eten en eten van klasgenoten <p>Gezond leven, het lichaam (basishouding)</p> <ul style="list-style-type: none"> Laat zien wat een goede en slechte zithouding is Kent de basisregels voor een goede persoonlijke verzorging (wassen, tandenpoetsen, kammen) Accepteert overeenkomsten/verschillen in geslacht/gender, seksuele diversiteit, familie en thuissituatie Behandelt iedereen gelijk <p>Kerdoel: De leerlingen leren zich redzaam te gedragen in sociaal opzicht, als verkeersdeelnemer.</p>		<p>Kerdoel: De leerlingen leren zorg te dragen voor de lichamelijke en psychische gezondheid van henzelf en anderen.</p> <p>EHBO</p> <ul style="list-style-type: none"> Vraagt uit zichzelf om een pleister of een andere medische handeling voor een medeleerling Geeft bij ziekte aan waar hij pijn heeft en wat hij voelt Blijft rustig bij kleine ongelukjes <p>Gezond leven, voeding</p> <ul style="list-style-type: none"> Vertelt wat er gebeurt als je heel veel snoept <p>Gezond leven, het lichaam (basishouding)</p> <ul style="list-style-type: none"> Laat zien wat een goede en slechte zithouding is Kent de basisregels voor een goede persoonlijke verzorging (wassen, tandenpoetsen, kammen) Accepteert overeenkomsten/verschillen in geslacht/gender, seksuele diversiteit, familie en thuissituatie Behandelt iedereen gelijk <p>Kerdoel: De leerlingen leren zich redzaam te gedragen in sociaal opzicht, als verkeersdeelnemer.</p>

Auris Taalkring Leerroutekaart Mens, Samenleving en Burgerschap

Verkeersregels

- Kent de kleuren van het stoplicht en hun betekenis
- Benoemt verschillende vervoersmiddelen
- Geeft op plaatjes aan of gedrag wel of niet passend is in het verkeer

In het verkeer

- Wacht bij de stoep voor het oversteken (steekt samen over)
- Blijft op de stoep lopen
- Benoemt verschillende vervoersmiddelen
- Zoekt een volwassene op in drukke verkeerssituaties
- Geeft op plaatjes aan of gedrag wel of niet passend is in het verkeer

Kerdoel: De leerlingen leren met zorg om te gaan met het milieu

Plezier in en respect voor de natuur

- Benoemt leuke activiteiten die hij in het bos, park of strand kan doen
- Gaat niet op planten staan om de planten heel te houden
- Doet dieren niet opzettelijk pijn (kat aan staart trekken, spin doodmaken)

Zorgvuldig omgaan met afval en energie

- Gooit afval op het speelplein/in de klas in de vuilnisbak of bewaart het afval
- Scheidt het afval in de klas

Verkeersregels

- Kijkt links, rechts, links bij het oversteken
- Kent de regels van het oversteken in verschillende situaties (stoplicht)
- Kijkt extra uit bij waarschuwingssignalen zoals bel, toeter, zwaailichten en sirenes
- Kent de begrippen verkeerslicht, zebra, brigadier, links en rechts

In het verkeer

- Weet op welke plekken hij veilig kan buitenspelen
- Houdt zich aan regels en afspraken van het meerijden op de fiets, auto en bus
- Houdt zich in het verkeer aan afspraken gemaakt met de groep/een volwassene

Kerdoel: De leerlingen leren met zorg om te gaan met het milieu.

Plezier in en respect voor de natuur

- Plukt geen bloemen uit de natuur omdat ze dan langer mooi blijven
- Bekijkt en voelt verschillen tussen bladeren (geribbeld, glad)
- Gaat zorgvuldig om met planten en dieren in de klas (planten water geven, vissen eten geven)

Zorgvuldig omgaan met afval en energie

- Vertelt waarom er prullenbakken in een park of op straat staan
- Scheidt het afval in de klas

Middelen, organisatie, pedagogisch en didactische aanpak

Op de Taalkring worden de kerndoelen van het basisonderwijs nagestreefd. *De leerlijn mens en samenleving van de Taalkring is direct gerelateerd aan de leerlijn mens en samenleving cluster 2 van het CED.*

De leerlijn mens en samenleving kent een verdeling in kerndoelen. Het volgen van de leerlijn garandeert een gevarieerd en compleet aanbod op niveau.

In de groepen 1 en 2 worden deze doelen dagelijks ingebed in vaste rituelen en activiteiten waaronder:

- Eetmomenten met gezonde voeding (fruit en gezonde lunch), waarbij wordt gestimuleerd in het gebruik van goede tafelmanieren
- Hygiëne handen wassen en tafel schoonmaken
- Afval scheiden en in de prullenbak gooien
- Uitstapjes in de buurt en de natuur: waarbij aandacht is voor het verkeer en de natuur
- Lesactiviteiten en taalkring waarbij kennis wordt overgedragen over de mens, de natuur, verkeer en omgaan met elkaar (gelijke behandeling)

PeTOS en burgerschap (zie ook Auris Taalkring leerroutekaart Sociaal- emotionele ontwikkeling)

Aandacht voor burgerschap is vanaf schooljaar 2021-2022 verplicht. Burgerschap is geen vak maar een geheel van onderwerpen die in verschillende lessen en op verschillende

Auris Taalkring Leerroutekaart Mens, Samenleving en Burgerschap

manieren aan de orde komen. Daarbij gaat het om de ontwikkeling van competenties die kinderen in staat stellen om vanuit eigen idealen, waarden en normen te participeren in een democratische samenleving.

Er kan onderscheid worden gemaakt tussen drie overkoepelende burgerschapsthema's:

1. Democratie (vrijheid en gelijkheid; macht en inspraak; democratische cultuur);
2. Zelf en ander (identiteit; diversiteit; solidariteit/empathie);
3. Maatschappelijke vraagstukken (digitaal samenleven; duurzaamheid; globalisering; technologisch burgerschap).

In de lessen van PeTOS wordt gewerkt aan burgerschap. Daarbij ligt de nadruk op de thema's identiteit, diversiteit, solidariteit/empathie en in iets mindere mate digitaal samenleven. Daarnaast wordt er 1 keer in de week een spellessen aangeboden rondom groepsvorming, groepsafspraken en groepsdoelen, passend bij de PeTOS les/het PeTOS thema. Auris Taalkring heeft een aparte leerroute kaart voor digitale geletterdheid.

Leerkracht aanpak

- De leerkracht geeft het goede voorbeeld in het verkeer
- De leerkracht geeft een gezond voorbeeld qua voeding, o.a. schoolfruit
- De leerkracht heeft respect voor het milieu
- De leerkracht houdt rekening met genderverschillen in de klas
- De leerkracht houdt rekening met verschillende geloven in de klas
- De leerkracht is alert op discriminatie en wijst dit af

Mens en samenleving: minimum-, basis- en gevorderde leerlijn groep 3 en 4

Leerroute	Uitstroom	Uren onderwijs: 50 minuten per week	
Gevorderd	≥VMBO T		
Basis	VMBO KB/ BB		
Intensieve zorg (IHP)	VMBO KB/ BB		
Minimum	PrO		
Inhoud van de doelen			
Inhoud van de doelen groep 3 basis		Inhoud van de doelen groep 4 basis	Groep 3 (gevorderd)
<p>Kerndoel: De leerlingen leren zorg te dragen voor de lichamelijke en psychische gezondheid van henzelf en anderen.</p> <p>EHBO</p> <ul style="list-style-type: none"> Benoemt dat je soms doktershulp nodig hebt bij ziektes of een ernstige wond Benoemt de functie van de koortsthermometer Weet dat sommige leerlingen medicijnen moeten slikken om gezond te blijven Plakt een pleister op een kleine eigen wond Waarschuwt bij (kleine) ongelukken direct de juiste persoon <p>Gezond leven, voeding</p> <ul style="list-style-type: none"> Vertelt het belang van ontbijten <p>Gezond leven, het lichaam</p> <ul style="list-style-type: none"> Laat zien wat een goede en slechte zithouding is Benoemt de basisregels voor een goede persoonlijke verzorging (wassen, tandenpoetsen, kammen) Accepteert overeenkomsten/verschillen in geslacht/gender, seksuele diversiteit, familie en thuissituatie <p>Kerndoel: De leerlingen leren zich redzaam te gedragen in sociaal opzicht, als verkeersdeelnemer.</p> <p>Verkeersregels</p> <ul style="list-style-type: none"> Benoemt welke onderdelen op een fiets zitten waardoor het veilig is (bel, reflector, 		<p>Kerndoel: De leerlingen leren zorg te dragen voor de lichamelijke en psychische gezondheid van henzelf en anderen.</p> <p>EHBO</p> <ul style="list-style-type: none"> Gaat voorzichtig met bloed en wondjes van anderen Houdt rekening met eigen medicijngebruik Benoemt voorbeelden van kleine verwondingen Herkent en aanduiden van ziek zijn/ worden (hoofdpijn, buikpijn, misselijkheid) Vraagt hulp na een valpartij of botsing en duidt aan hoe en waar het gebeurd is <p>Gezond leven, voeding</p> <ul style="list-style-type: none"> Geeft soorten producten aan die gezond/minder gezond zijn (fruit is gezond, snoep is ongezond) Beseft dat voedsel nodig is om te groeien, te bewegen en gezond te blijven Benoemt waarom gevarieerd eten belangrijk is (niet ziek worden, groeien) <p>Gezond leven, het lichaam</p> <ul style="list-style-type: none"> Vertelt waarom bewegen gezond is Geeft aan waarom je ook moet rusten Accepteert overeenkomsten/verschillen in geslacht/gender, seksuele diversiteit, familie en thuissituatie <p>Kerndoel: De leerlingen leren zich redzaam te gedragen in sociaal opzicht, als verkeersdeelnemer.</p> <p>Verkeersregels</p>	

Auris Taalkring Leerroutekaart Mens, Samenleving en Burgerschap

<p>licht, spatbord)</p> <ul style="list-style-type: none">• Kent de betekenis van de borden verboden toegang, fietspad, wandelpad, woonerf <p>In het verkeer</p> <ul style="list-style-type: none">• Benoemt dat hij niet altijd gezien wordt door grote wagens (vrachtwagens)• Ziet waar je het veiligst over kan steken in verschillende situaties (rechte straat, obstakels, zebrapad)• Kiest een veilige plek om te spelen• Kent de rol van blindengeleidehonden <p>Kerdoel: De leerlingen leren zich te gedragen vanuit respect voor algemeen aanvaarden waarden en normen.</p> <p>Normen en waarden (schoolcultuur)</p> <ul style="list-style-type: none">• Herkent discriminatie op huidskleur en vertelt dat dit niet mag• Accepteert vrijheid van meningsuiting• Behandelt iedereen gelijk• Is verdraagzaam en tolerant <p>Kerdoel: De leerlingen leren hoofdzaken over geestelijke stromingen die in de Nederlandse multiculturele samenleving/ democratische rechtstaat een belangrijke rol spelen, en ze leren respectvol om te gaan met verschillen in opvattingen van mensen.</p> <p>Geestelijke stromingen in Nederland</p> <ul style="list-style-type: none">• Vertelt welk geloof hij heeft• Vertelt over gebruiken/rituelen van geloven/feesten• Behandelt een ander hetzelfde in gelijke gevallen <p>Kerdoel: De leerlingen leren met zorg om te gaan met het milieu (zie natuur en milieu).</p> <p>Plezier in en respect voor de natuur</p> <ul style="list-style-type: none">• Vertelt over kenmerken van een natuurgebied waar hij is geweest (planten, geuren, geluiden van vogels)• Geeft aan welke bloemen hij mooi vindt en lekker vindt ruiken <p>Zorgvuldig omgaan met afval en energie</p>	<ul style="list-style-type: none">• Benoemt dat regels in het verkeer voor de veiligheid van zichzelf en anderen zijn• Kent de betekenis van enkele borden waar je als fietser mee te maken krijgt (voorrangsborden, je mag hier niet-borden, pas op borden, kijk hier is borden, je moet hier borden)• Kent tekens op de weg waar je als fietser mee te maken krijgt (haaiantanden, stopstreep) <p>In het verkeer</p> <ul style="list-style-type: none">• Houdt zich bij het fietsen aan afspraken met de groep/een volwassene• Loopt veilig om een obstakel heen• Loopt veilig in slechte weersomstandigheden (houdt afstand, loopt rustig)• Speelt op plekken waar hij het verkeer goed kan overzien en waar hij goed gezien kan worden <p>Rol als consument</p> <ul style="list-style-type: none">• Beoordeelt enkele producten op kwaliteit (gaat lang of kort mee)• Weet wat sparen is <p>Kerdoel: De leerlingen leren hoofdzaken van de Nederlandse en Europese staatsinrichting en hun rol als burger.</p> <p>Staatsinrichting</p> <ul style="list-style-type: none">• Benoemt dat Nederland een koning heeft en hoe zij/hij heet• Benoemt functie en het belang van gemeentediensten (groen, politie, etc) <p>Kerdoel: De leerlingen leren zich te gedragen vanuit respect voor algemeen aanvaarden waarden en normen.</p> <p>Normen en waarden (Schoolcultuur)</p> <ul style="list-style-type: none">• Maakt een keuze in een situatie met tegenstrijdige gevoelens (anderen willen wel, ik niet)• Herkent discriminatie op huidskleur en vertelt dat dit niet mag• Accepteert vrijheid van meningsuiting• Behandelt iedereen gelijk• Is verdraagzaam en tolerant <p>Kerdoel: De leerlingen leren hoofdzaken over geestelijke stromingen die in de Nederlandse multiculturele samenleving/ democratische rechtstaat een belangrijke rol spelen, en ze leren respectvol om te gaan met verschillen in opvattingen van mensen.</p>
--	--

Auris Taalkring Leerroutekaart Mens, Samenleving en Burgerschap

<ul style="list-style-type: none">• Scheidt papier afval van ander afval• Scheidt glasafval van ander afval• Laat water niet onnodig lang stromen (is zuinig met water)	<p>Geestelijke stromingen in Nederland</p> <ul style="list-style-type: none">• Benoemt de gebruiken en/of feestdagen van godsdiensten van leerlingen binnen de eigen klas• Maakt onderscheid tussen een godsdienstig verhaal en andere verhalen• Behandelt een ander hetzelfde in gelijke gevallen <p>Kerdoel: De leerlingen leren met zorg om te gaan met het milieu (zie natuur en milieu).</p> <p>Plezier in en respect voor de natuur</p> <ul style="list-style-type: none">• Beargumenteert waarom hij het fijn vindt om in een bepaald natuurgebied te zijn (het bos ruikt lekker naar dennen, de wind voelt lekker op het strand)• <p>Zorgvuldig omgaan met afval en energie</p> <ul style="list-style-type: none">• Scheidt groenafval van ander afval• Scheidt batterijen van ander afval• Doet de lichten uit als hij een kamer verlaat (is zuinig met energie)• Weet dat in de herfst/winter de verwarming aan moet (en de deuren dicht)
Middelen organisatie, pedagogisch en didactische aanpak	
<p>Middelen Verkeersmethode: Klaar over</p> <p>PeTOS en burgerschap (zie ook Auris Taalkring leerroutekaart Sociaal- emotionele ontwikkeling) Aandacht voor burgerschap is vanaf schooljaar 2021-2022 verplicht. Burgerschap is geen vak maar een geheel van onderwerpen dat in verschillende lessen en op verschillende manieren aan de orde komt. Daarbij gaat het om de ontwikkeling van competenties die kinderen in staat stellen om vanuit eigen idealen, waarden en normen te participeren in een democratische samenleving.</p> <p>Er kan onderscheid worden gemaakt tussen drie overkoepelende burgerschapsthema's:</p> <ol style="list-style-type: none">1. Democratie (vrijheid en gelijkheid; macht en inspraak; democratische cultuur);2. Zelf en ander (identiteit; diversiteit; solidariteit/empathie);3. Maatschappelijke vraagstukken (digitaal samenleven; duurzaamheid; globalisering; technologisch burgerschap). <p>In de lessen van PeTOS wordt gewerkt aan burgerschap. Daarbij ligt de nadruk op de thema's identiteit, diversiteit, solidariteit/empathie en in iets mindere mate digitaal samenleven. Daarnaast wordt er 1 keer in de week een spelles aangeboden rondom groepsvorming, groepsafspraken en groepsdoelen, passend bij de PeTOS les/het PeTOS thema. Auris Taalkring heeft een aparte leerroute kaart voor digitale geletterdheid.</p> <p>Leerkracht aanpak</p>	

Auris Taalkring Leerroutekaart Mens, Samenleving en Burgerschap

- De leerkracht geeft het goede voorbeeld in het verkeer
- De leerkracht geeft een gezond voorbeeld qua voeding, o.a. schoolfruit
- De leerkracht heeft respect voor het milieu
- De leerkracht houdt rekening met genderverschillen in de klas
- De leerkracht houdt rekening met verschillende geloven in de klas
- De leerkracht is alert op discriminatie en wijst dit af